

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ, ТУРИЗМУ, НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ ТА РЕЛІГІЙ
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ЮНАЦТВА»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

**Бібліотека ОТГ
у процесі формування
ключових компетентностей учнів
в умовах Нової української школи**

Методичні рекомендації

Запоріжжя 2019

УДК: 024:373.017

Бібліотека ОТГ у процесі формування ключових компетентностей учнів в умовах Нової української школи : метод. рекомендації / уклад. : В.В. Писанець ; комун. закл. «Запорізька обл. б-ка для юнацтва» Запорізької обл. ради. - Запоріжжя, 2019. – 20 с.

В матеріалі розглядається питання Нової української школи та 10-ти ключових компетентностей учнів, а також надаються методико-практичні поради бібліотекам ОТГ в роботі з підлітками та юнацтвом для формування учнівських компетентностей.

Видання розраховане на фахівців бібліотечної справи.

Укладач,
відповідальна за випуск:

В.В.Писанець

До бібліотекаря

Кожна бібліотека у XXI столітті прагне відповідати вимогам часу. Вона демократична, гнучка, відповідальна, орієнтована і облаштована відповідно до потреб користувачів, має вихід до цифрового виміру, дає читачам те, що вони хочуть знайти.

Особливе місце в діяльності бібліотеки займають підлітки і юнацтво – так зване покоління Z, чиї погляди, спосіб життя кардинально відрізняються від старших поколінь.

Вони входять у новітнє суспільство, яке ставить свої вимоги. А саме: вміння навчатися протягом життя, критично мислити, ставити цілі і досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі. Нові вимоги потребують нових підходів до процесу навчання.

Тому пріоритетним напрямом розвитку сучасної освіти є перенесення акцентів зі знань і вмінь (як основних результатів навчання) на формування в учнів системи компетентностей.

10 ключових компетентностей Нової української школи розвивають освітяни. Бібліотеки можуть і мусять долучитися до процесу розвитку молодого покоління, використовуючи арсенал бібліотечних форм і методів, особливо інноваційних, інтерактивних.

Методичні рекомендації знайомлять з форматами, які впроваджує в роботі з підлітками і юнацтвом Запорізька обласна бібліотека для юнацтва і можуть використати бібліотеки ОТГ*.

* <http://younglibzp.com.ua/category/knigozbirnya/vidannya-biblioteki/>

I. Нова українська школа та компетентності для учня

Що таке Нова українська школа? Як зазначено на сайті Міністерства освіти і науки України - це ключова реформа, мета якої - створити школу, у якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й вміння застосовувати їх у житті [4].

НУШ – це школа, до якої приємно ходити учням. Тут прислухаються до їхньої думки, вчать критично мислити, не бояться висловлювати власну думку та бути відповідальними громадянами. Водночас батькам теж подобається відвідувати цю школу, адже тут панують співпраця та взаєморозуміння.

Основні засади реформи шкільної освіти, наприклад, орієнтація на учня, педагогіка партнерства, справедливе фінансування, викладено в «Концепції Нової української школи» (ухвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016р. «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»).

Регулює основні засади нової освітньої системи Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 року. Законом закріплено список компетентностей, що набуватимуть учні, який складався з урахуванням «Рекомендації Європейського Парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя» (від 18.12.2006 р.)

Що таке компетентності? Це динамічна комбінація знань, умінь, цінностей та ставлень на їхній основі, які визначають здатність особистості успішно розв'язувати життєві проблеми, провадити професійну і подальшу навчальну діяльність. Майбутній спеціаліст має вміти навчатися, вільно застосовувати новітні технології, працювати в команді, оперативно знаходити необхідну інформацію й використовувати її для розв'язання нагальних проблем.

Компетентнісний підхід акцентує увагу на результатах освіти, які розглядають не як обсяг опанованої дитиною інформації, а як здатність школяра діяти у різних проблемних ситуаціях.

10 ключових компетентностей Нової української школи.

Відповідно до проекту нового базового Закону «Про освіту» ключовими для Нової української школи визначено такі компетентності [2]:

1. Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами. Це вміння усно і письмово висловлювати й тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання, письмо, застосування мультимедійних засобів). Здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні, на роботі, вдома, у вільний час. Усвідомлення ролі ефективного спілкування.

2. Спілкування іноземними мовами. Уміння належно розуміти висловлене іноземною мовою, усно і письмово висловлювати і тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання і письмо) у широкому діапазоні соціальних і культурних контекстів. Уміння посередницької діяльності та міжкультурного спілкування.

3. Математична компетентність. Уміння застосовувати математичні (числові та геометричні) методи для вирішення прикладних завдань у різних сферах діяльності. Культура логічного й алгоритмічного мислення. Здатність до розуміння і використання простих математичних моделей. Уміння будувати такі моделі для вирішення проблем.

У зв'язку з наведеним вище оновленням стандартів математичної освіти передбачають такі цілі: сформувати у випускників 12-річної Нової української школи (незалежно від місця проживання) математичну компетентність, необхідну для життя в сучасних умовах, закласти необхідний фундамент для успішного засвоєння нового матеріалу із суміжних математиці дисциплін,

підвищити рівень інтелектуальних здібностей школярів через розвиток: уваги – логічного мислення – пам'яті – культури мислення.

4. Компетентності в природничих науках і технологіях.

Наукове розуміння природи і сучасних технологій, а також здатність застосовувати його в практичній діяльності. Уміння застосовувати науковий метод, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати результати.

5. Інформаційно-цифрова компетентність.

Передбачає впевнене, а водночас критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, в публічному просторі та приватному спілкуванні. Інформаційна й медіаграмотність, основи програмування, алгоритмічне мислення, роботи з базами даних, навички безпеки в Інтернеті та кібербезпеці. Розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо).

Інформаційна компетентність – це уміння за допомогою технічних засобів та інформаційних технологій самостійно шукати, аналізувати та добирати необхідну інформацію, обробляти її, зберігати та передавати. Компоненти:

- інформаційний – здатність до ефективної роботи з інформацією у всіх формах її подання;
- комп'ютерний – вміння та навички щодо роботи з сучасними комп'ютерами та засобами ПЗ;
- застосування – здатність застосовувати сучасні ІКТ для роботи з інформацією та розв'язування різноманітних задач.

Цифрова компетентність – це здатність вміти використовувати цифрові медіа й ІКТ, розуміти і критично оцінювати різні аспекти цифрових медіа і медіа контенту, а також вміти ефективно комунікувати у різноманітних контекстах. Компоненти:

- інформаційна і медіа грамотність (пошук, опрацювання, зберігання інформації. Створення матеріалів з використанням цифрових ресурсів);

- комунікативний – онлайн комунікації в різноманітних формах: електронна пошта, чати, блоги, соціальні мережі та інші;
- технічний – ефективно і безпечно використання комп'ютера і ПЗ для вирішення різноманітних задач;
- споживацький – вирішення повсякденних завдань, які задовольняють різноманітні потреби.

6. Уміння навчатися впродовж життя.

Здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного), зокрема через ефективно керування ресурсами та інформаційними потоками, вміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою навчальну траєкторію, оцінювати власні результати навчання, навчатися впродовж життя.

7. Соціальні і громадянські компетентності.

Усі форми поведінки, які потрібні для ефективної та конструктивної участі у громадському житті, на роботі. Уміння працювати з іншими на результат, попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів. Повага до закону, дотримання прав людини й підтримка соціокультурного різноманіття.

8. Ініціативність і підприємливість.

Уміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави. Здатність до підприємницького ризику. Уміння раціонально поводитися як споживач, ефективно використовувати індивідуальні заощадження, приймати доцільні рішення у сфері зайнятості, фінансів тощо.

9. Загальнокультурна грамотність.

Здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва. Ця компетентність передбачає глибоке розуміння власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших.

10. Екологічна грамотність і здорове життя.

Уміння розумно та раціонально користуватися природними ресурсами в рамках сталого розвитку, усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, здатність і бажання дотримуватися здорового способу життя.

Усі перелічені компетентності однаково важливі й взаємопов'язані. Кожну з них діти набуватимуть послідовно, поступово під час вивчення різних предметів на всіх етапах освіти. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння:

- уміння читати і розуміти прочитане;
- уміння висловлювати думку усно і письмово
- критичне мислення;
- здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- ініціативність;
- творчість;
- уміння вирішувати проблеми;
- оцінювати ризики та приймати рішення;
- уміння конструктивно керувати емоціями;
- застосовувати емоційний інтелект;
- здатність до співпраці в команді.

Наріжне питання, на яке відповідає компетентнісний підхід в освіті, - яким має бути випускник нової української школи. Відповідь на це влучно ілюструє така формула: особистість (усебічно розвинена, цілісна особистість, здатна до критичного мислення) + патріот (людина з активною позицією, яка дотримує морально-етичних принципів і здатна ухвалювати відповідальні рішення, яка поважає гідність і права оточуючих) + інноватор (особистість, здатна змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, учитися впродовж життя), з усього виходить – освічений українець, усебічно розвинений, відповідальний громадянин та патріот, здатний до розумного ризику й відкритий для інновацій.

II. Інтерактивні бібліотечні заходи на допомогу розвитку учнівських компетентностей

В сьогоднішньому українському суспільстві беззаперечним є той факт, що сучасна бібліотека приносить суспільне благо. Усвідомивши свою роль і місце в громаді, вона вдосконалює свою професійну діяльність і модернізується. Крок за кроком бібліотека змінюється: з'являються нові проекти, методики; змінюється бібліотечний простір і стає комфортнішим для користувачів.

Діяльність будь-якого бібліотечного закладу охоплює багато напрямків, що сприяють розвитку юнацтва та молоді. Тому **Бібліотека**, як партнер **Школи**, долучається до розвитку 10 компетентностей, використовуючи бібліотечні форми та методи, особливо інноваційні, інтерактивні.

Розглянемо можливості бібліотек ОТГ щодо розвитку учнівських компетентностей. Наведені приклади заходів, проектів, форматів - з досвіду роботи Запорізької обласної бібліотеки для юнацтва.

Ефективним форматом для спілкування українською або іншою рідною мовою є **розмовний клуб**, який можна організувати в бібліотеці або у школі.

Основне спрямування діяльності клубу (в ЗОБЮ - української мови) - розвиток комунікативних навичок учасників, збагачення лексичного запасу, заохочення спілкуватись українською, популяризація української літератури та культури, використовуючи інтерактивні форми: полілоги, мовні квести, інтерактивні лекції, обговорення, зустрічі.

В ЗОБЮ відбувалися заходи різної тематичної спрямованості: «Українська – це модно!», «Діалекти української мови», «Історія родини – історія країни», «Я – українець?», а також присвячені видатним особистостям (Леся Українка, Марія Примаченко, Квітка Цісик) і визначним подіям: річниці Конституції та Незалежності України.

Бібліотека ОТГ, як сучасна бібліотека, сприятиме гуртуванню користувачів, запропонувавши спільний проект.

В ЗОБЮ таким став **книгопорадник «Прочитано. Рекомендуємо» [5,6,7].** Мета проекту – популяризація україномовної літератури серед запоріжців та залучення нових читачів до бібліотеки. Бібліотекарі звернулися до своїх активних відвідувачів з пропозицією створити спільний проект: написати відгуки на щойно прочитані книжки українською мовою, які б вони хотіли порадити іншим. У 2019 році вийшов друком 3-й випуск порадики.

Як подібний проект, запропонований бібліотекою ОТГ, сприятиме вмінню учнів усно і письмово висловлювати думки, почуття, факти та погляди?

- По-перше, читання україномовної книги збагачує словниковий запас, посилює правильність вимови українською;
- по-друге, цікава книга викликає інтерес у читача і стимулює бажання поділитися своїми враженнями з іншим;
- по-третє, результатом проекту стане видання порадики і на черговому засіданні клубу, це можуть бути, приміром, **«Літературні посиденьки»**, його учасники, автори відгуків, поспілкуються про обрані книги, власні емоції та чому саме ці книги захотіли порекомендувати ровесникам.

Стимули, які спонукатимуть учнів взяти участь у проекті - соціально-психологічні, що охоплюють мотиви, пов'язані з системою людських відносин; сприяють підвищенню престижу читача.

Тобто проект та пов'язані з ним заходи, крім розвитку компетентності спілкування державною мовою, підвищуватимуть рівень самооцінки в учнів та сприятимуть їх самореалізації.

Як допомогти учням, зокрема старшокласникам, навчитися писати або розповідати про книги?

В Запорізькій обласній бібліотеці для юнацтва розробили новий формат зацікавлення книгою – **book-слем**. Це змагання книжок за читацький рейтинг. Для book-слему потрібно: книжкова добірка; 3 хвилини на представлення однієї книжки; 3 критерії оцінки; шкала

оцінок від 1 до 5; слемери, тобто ті, хто представляє книги і зацікавлена аудиторія.

Отже, book-слем – це змагання книг за рейтинг серед читачів та слемерів з майстерності презентації прочитаних книжок.

Методика підготовки та проведення книжкового слему представлена в методичній пораді від ЗОБЮ «Book-слем як новий формат зацікавлення книгою» [1] і стане у нагоді бібліотекарям ОТГ в роботі з учнями. Тим більше, що такий формат як book-слем розвиває вміння читати і розуміти прочитане, усно висловлювати думку, критично мислити, що є спільним для всіх компетентностей.

Що ще може стимулювати учнів до спілкування державною мовою? Це – живий приклад.

ЗОБЮ започаткувала цикл зустрічей з відомими запоріжцями «**Я спілкуюся українською**». Мета таких зустрічей - популяризація української мови серед громади міста, заохочення запоріжців до подолання мовного бар'єру та переходу на українську у щоденному спілкуванні, формування позитивного іміджу сучасної україномовної людини.

В межах циклу відбулися зустрічі з відомим громадським діячем, професором, народним депутатом України І скликання, Олександром Білоусенком, телеведучою, журналісткою, громадською діячкою Ольгою Вакало, письменницею Ярославою Дехтяренко. Вони розповіли про події в житті, що спонукали їх перейти на українську мову спілкування, чим займаються зараз та як популяризують серед запоріжців українську мову.

Щодо розуміння, усного і письмового володіння іноземними мовами, бібліотекар ОТГ може активізувати учнів, які добре вчать і мають хороші оцінки з іноземних мов, організувавши **клуб**, приміром **французького чи англійського кіно**. Суть полягає в тому, щоб мовою оригіналу подивитися фільм (можливо мультиплікаційний), зрозуміти його суть, а потім обговорити (перші обговорення рідною мовою, а потім перейти на іноземну).

Математична компетентність передбачає культуру логічного й алгоритмічного мислення. Є формат для старшокласників, запроваджений в Запорізькій ОБЮ, який розвиває кмітливість, загальну ерудицію, винахідливість, і навіть почуття гумору.

**Ерудит-кав`ярня «Мозкодром»** - для тих, кому подобається займатися гімнастикою для розуму. На сьогоднішній день «Мозкодром» - це одна з найцікавіших форм роботи зі старшокласниками: інтелектуальна, цікава, динамічна. Антураж кав`ярні, відвідувачі сидять за столиками, яких «обслуговують» ведучі - «офіціант» і «шеф-кухар». Перші, другі, треті страви – різноманітні конкурси, завдання з математики або логіки, що не пов`язані безпосередньо з навчальною програмою. Наприклад, в обласній бібліотеці для юнацтва меню виглядало так: салат «*Історичний*», суп-харчо «*Решебус*», печеня «*Віриш чи ні*» під логічним соусом, овочеve рагу з кросвордів «*Відгадай*», цифровий десерт «*А ля секунда*», коктейль «*Один з трьох*».

Причому формат «Мозкодрому» можна використати і на теми фізики, природознавства, екології, хімії тощо.

Як навчитися ефективно співпрацювати з іншими, попереджати і розв`язувати конфлікти, досягати компромісів? Тобто розвивати в собі **соціальні і громадянські компетентності**.

Запорізька обласна бібліотека для юнацтва (спільно з Василівською, Гуляйпільською, Пологівською, Новомиколаївською, Більмацькою, Розівською центральними бібліотеками) у 2017 році реалізувала субгрантовий проект «Я тебе чую: зниження насильства в сім`ях ВПО і учасників АТО, сприяння попередженню нових конфліктів в українському соціумі за допомогою методу «Форум-театр», а на поточний момент успішно розвиває його з молоддю.

Що таке Форум-театр? Це – театр пригноблених. Акторами та сценаристами у виставі форум-театру є не професійні актори, а звичайні люди, які перебувають у складних життєвих обставинах. Процес роботи над виставою допомагає самим учасниками глибше

зрозуміти свою проблему, поділитися своєю історією з іншими людьми та знайти підтримку в групі, а також зіграти, «прожити» складні життєві ситуації, отримуючи безцінний досвід активної громадянської позиції.

Учнівська молодь стикається з багатьма проблемами і викликами, наприклад, булінг. Саме цій проблемі була присвячена одна з постановок Форум-театру – «На парі». Така вистава буде цікава для учнівської молоді, педагогів, батьків, соціальних працівників, громадськості, оскільки піднімає питання: що сьогодні відбувається з дітьми-студентами, коли вони знаходяться на заняттях; як поведуться молоді люди один з одним, з викладачами, чи завжди їм комфортно в своїй групі однолітків; які відносини між вчителями, викладачами і батьками, педагогами і студентами, між самими учнями; як взаємодіяти в колективі.

Події відбуваються у звичайному коледжі. До завідувача відділення зі скаргою приходять мама-бізнесмен однієї зі студенток, стверджуючи, що її дочку обмежує в правах молодий педагог. І так починається зародження конфлікту...

А потім, «наче по маслу», одна проблема нашаровується на іншу, швидко росте дерево конфліктів, та збільшуються напруга і тиск в аудиторії студентів на викладача.

Не менш актуальні для учнівської молоді тема – вживання наркотиків. «Я не хотів» - вистава про цінності молодої людини та погані звички, які згубно впливають на життя. Негаразди в родині, несприйняття в новому шкільному колективі, нерозуміння небезпек, що його оточують приводять головного героя до крадіжки.

Звичайний підліток, щоб не здаватися боягузом, спробував наркотичну речовину, запропоновану новими знайомими. І вже не зміг зупинитися. Відбувається внутрішня боротьба між залежністю і совістю. Грошей на наркотики немає, вдома його не розуміють. Все це дуже пригнічує. Коли через деякий час з'являється потреба у новій дозі і починається ломка, молода людина намагається скоїти крадіжку

і потрапляє до поліції. Що з ним буде далі? Як навчитися говорити «ні»? Як протистояти тиску однолітків і не втратити свою людську подобу. Як допомогти своєму однокласнику і знайомому не потрапляти на виверти наркодилерів. Як діяти в подібних ситуаціях?

Суть вистав-тренінгів полягає в тому, що після перегляду глядачі-учасники беруть активну участь в обговоренні ситуації (а вистава завжди закінчується конфліктом) та пропонують свою стратегію поведінки героїв для вирішення конфліктних ситуацій, маючи нагоду зіграти того чи іншого персонажа (крім антагоніста).

Немало учасників вистав-тренінгів навіть не замислювались над своєю поведінкою, і не підозрювали, що їх пригнічують чи піддають насиллю. Або навпаки, самі не звертали уваги, як стали антагоністами.

Досвід Запорізької ОБЮ показав, що метод Форум театр сприяє формуванню довіри, активності, ініціативності, формуванню самооцінки, самоконтролю, налагодженню міжособистісних відносин.

Оволодіння методикою Форум театру потребує спеціального навчання. В Запорізькій області існують осередки проведення заходів громадськими, благодійними організаціями. Бібліотека ОТГ може співпрацювати з такими організаціями, або із Запорізькою ОБЮ.

Сприяти **ініціативності та підприємливості учнів** можуть інтелектуальні настільні ігри. За ініціативи читачів в обласній бібліотеці для юнацтва запрацював **юнацький клуб «Мафія в бібліотеці»**. Це клуб інтелектуальних настільних ігор, які сприяють набуттю навичок спілкування в колективі, лідерських якостей, розвитку аналітичного мислення.

Зокрема, навчальна гра «Країна гідності» пропонує учасникам стати членами парламенту вигаданої країни, які в результаті дебатів, приймають спільний бюджет, щоб не вийти за межі ліміту.

Командна настільна гра «NewZp» (проект ГО «Я люблю Запоріжжя») про те, як робити своє місто кращим. Гравці спільно

працюють над місцевим бюджетом, Генпланом Запоріжжя, розробляють його інфраструктуру.

Гра приваблива тим, що юнацтво вчиться керувати своїм містом, покращуючи його, і самі приймають зважені рішення.

За визначенням НУШ розвиток **загальнокультурної грамотності** у школярів – це перш за все здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні смаки, усвідомлювати національну ідентичність та мати повагу до культурного вираження інших.

Зрозуміти, приміром, людину іншої національності, раси чи культури допоможе **Жива бібліотека** [3]. Це бібліотека людей-книг, де «Книгою» може стати будь-хто з цікавою інформацією, життєвим чи творчим досвідом.

Жива бібліотека – ефективний формат для налагодження взаємодії та розуміння відмінних від себе людей. Вона слугує інструментом спілкування між людьми, створюючи неформальну і довірливу атмосферу, де люди можуть ставити запитання і обговорювати стереотипи та упередження. Завдяки такій взаємодії, обидві сторони мають можливість протиставити свої уявлення щодо певних людей з реальністю, переконатися особисто, що є істинним і в результаті – дізнатися щось нове, змінити своє ставлення, сприйняття.

Формувати в учнів власні смаки, думки та вміння їх висловлювати допоможе інтерактивний формат – **Полілог**.

Полілог - (від грецького polys) - багато і (logos) – слово. Це дискусія, бесіда трьох і більше учасників, обмін думками з тієї чи іншої теми, де кожен учасник має власну точку зору.

Полілог має широке розповсюдження в громадському житті, наприклад, телепроекти. Такі формати спілкування в бібліотеці як дискусія, конференція за своєю суттю полілоги і відносяться до групової роботи, оскільки суб'єктом таких полілогів є група. Учасники клубів за інтересами або інших малих груп в процесі взаємодії, полілогу генерують думки, ідеї, почуття.

I. Відкриває полілог ведучий, спрямовуючи присутніх до певного кола питань і промовляє вступне слово.

II. Основна частина полягає у виступах учасників, репліках, резюме ведучого після одного-двох чи більше виступів.

III. Підсумковий монолог ведучого.

IV. Аналіз процесу обговорення.

Важливими компонентами у полілозі є репліки (конструктивні і деструктивні), обговорення теми, що репрезентує діалог, обмін інформацією, а також підсумковий діалог, який спрямований на з'ясування успішності цього мовленнєвого акту.

Про ефективність полілогу можна судити з того, що він надає можливість висловитися кожному присутньому і проявити свій емоційний стан. Для нього характерно відсутність ігнорування думок і почуттів присутніх.

В Запорізькій ОБЮ практикуються полілоги на різноманітні теми, зокрема до Дня незалежності України - «Яким є патріот України?». Учасники заходу дискутували про те, чи існує патріотизм як ціннісна категорія у свідомості сучасного українця, а потім, після віртуальної мандрівки до серпня 1991 року, власних спогадів, склали вербальний портрет справжнього громадянина, взявши за основу літери слова «Патріот». Таким чином, сучасний патріот має бути працелюбним, порядним, послідовним, пасіонарним, практичним професіоналом, активним, амбітним альтруїстом, творчим, толерантним, рішучим, розумним романтиком, інтелігентним, ініціативним, обізнаним, освіченим, тверезим та твердим.

В роботі з учнівською молоддю бібліотекар ОТГ може використати формат полілогу для обговорення підліткової книги, твору мистецтва чи проблемної ситуації, що виникає в юнацькому середовищі.

Згуртувати юнацтво навколо маленьких див свого села чи міста можна методом **фотопроекту**. Участь школярів у проекті, по-перше,

приверне їх увагу до мальовничих куточків малої Батьківщини, по-друге, сприятиме формуванню естетичних смаків.

До прикладу, Запорізька ОБЮ запропонувала своїм реальним та віртуальним користувачам поділитися позитивними моментами в житті, взявши участь у фотопроєкті «Україна: погляд через об'єктив».

Мета проекту – привернення уваги пересічних українців до маленьких щоденних див, щасливих моментів життя, мальовничих куточків нашої Батьківщини.

На I етапі на електронну адресу ЗОБЮ надходили світлини, з яких бібліотекарі організували фотосушку. Протягом двох місяців відвідувачі бібліотеки обирали 3 найкращі на їх думку. А потім, сформувавши топ-10 за оцінками глядачів, організували виставку-галерею та бібліотечні посиденьки з переможцями проекту.

Аналогічним чином обласна бібліотека для юнацтва організувала з користувачами фотопроєкт «Я читаю» з метою популяризації читання, створення позитивного іміджу читача, а також утвердження образу бібліотеки як культурного й просвітницького центру громади регіону.

Активізувати учнів до читання літератури також можна, організувавши в бібліотеці **акцію «Напиши листа літературному персонажу»**, а потім спілкування учасників про своїх героїв.

Розвитку екологічної грамотності учнів сприятиме інтерактивний **екологічний квест**. У Запорізькій ОБЮ квест «День Нептуна» відбувся з «казковим присмаком». Зла Кікімора зачаклувала володаря морської стихії Нептуна та перетворила його на кам'яну статую. Мужні сміливці, що наважились кинути виклик чаклунці, повинні пройти довгий шлях, здолати підступного Водяного, перемогти у чесному бою піратів, знайти Живу та Мертву воду, еліксир Кохання й Доброти та принести все це морській цариці, аби провести надскладний та суперсекретний обряд... І тоді чари розвіяться, Нептун оживе, а у світі запанує мир і злагода!

Але завдання для учасників квесту були не казковими, а на тему екології. Стартували команди з Книжкового дворика біля бібліотеки, а фінішували - на березі Дніпра.

Інтерактивна гра для молоді «Суд над шкідливими звичками» зацікавить старшокласників. Інтерактивні заходи дуже популярні серед молоді, оскільки учасники самі визначаються з вибором та аналізують вплив пагубних звичок на людину.

Бібліотекарів ЗОБЮ до організації інтерактивної гри «Суд над шкідливими звичками» спонукало журналістське розслідування «Отруєне життя» від Запорізького телеканалу ТВ-5 з протидії поширенню наркотиків у Запоріжжі.

В процесі гри після перегляду відеоролика розслідування та обговорення учні учасники об'єднуються у шість активних команд: «Журналісти», «Лікарі», «Слідчі», «Свідки», «Активісти міста» і «Адвокати» та готують яскраві презентації-виступи на Суді. Після чого Суддя виносить наркозлочинцям вирок суду.

Чому саме інтерактивні бібліотечні заходи найкраще розвивають компетентності в учнів?

По-перше, формати таких заходів передбачають безпосередню участь юнацтва, розвивають їх активність, ініціативність, інтелект, творчість, лідерство, а це саме ті вміння, які є спільними для всіх компетентностей.

По-друге, вони цікаві, захоплюючі і сприймаються учнями не з примусу, адже бібліотечні фахівці розуміють, наскільки важливим для досягнення ефективного результату є бажання юнаків та дівчат брати участь у бібліотечних заходах.

Рекомендовані джерела інформації:

1. Book-слем як новий формат зацікавлення книгою : методична порада / Уклад. : Г.Б. Дворна, В.В. Писанець ; Запорізька обл. б-ка для юнацтва. – Запоріжжя, 2014. – 12 с. – Режим доступу : <http://younglibzpr.com.ua/book-slem-yak-novij-format-zacikavlennya-knigoyu/>. - Мова укр. – Перевірено : 12.12.2019.

2. Дмитренко К.А. Звичайні форми роботи – новий підхід: розвиваємо ключові компетентності : метод. посіб. / К.А. Дмитренко, М.В. Коновалова, О.П. Семиволос, С.В. Бекетова. – Х. : Основа, 2018. – 119 [1] с. : табл., схеми, рис. – (Нові формати освіти). – Режим доступу : <http://osnova.com.ua/preview/book/6232/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8B%20%D0%B8%D0%B7%20Zvichayni%20formi%20roboti%20noviy%20pidhid.pdf>. - Мова укр. – Перевірено : 12.12.2019.

3. «Жива бібліотека «Наші люди» : методико-практичний матеріал / Уклад. : Г.Б. Дворна, В.В. Писанець ; Запорізька обл. б-ка для юнацтва. – Запоріжжя, 2016. – 16 с. – Режим доступу : <http://younglibzpr.com.ua/zhiva-biblioteka-nashi-lyudi/>. - Мова укр. – Перевірено : 12.12.2019.

4. Нова українська школа [Електронний ресурс]. – Електрон. текст. дані. - Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>. - Назва з титул. екрана. - Мова укр. – Перевірено : 12.12.2019.

5. «Прочитано. Рекомендуємо». Книжки українською: порадник від читачів / Упоряд. : О.О. Ольшанська, В.В. Писанець ; Запорізька обл. б-ка для юнацтва. – Запоріжжя, 2016. – 28 с. – Режим доступу : <http://younglibzpr.com.ua/prochitano-rekomenduyemo/>. - Мова укр. – Перевірено : 12.12.2019.

6. «Прочитано. Рекомендуємо». Книжки українською: порадник від читачів / Упоряд. : О.О. Ольшанська ; ред. : В.В. Писанець ; Запорізька обл. б-ка для юнацтва. Вип. 2. – Запоріжжя, 2018. – 28 с. – Режим доступу : <http://younglibzpr.com.ua/prochitano-rekomenduyemo->

knizhki-ukra% d1% 97nskoju-poradnik-vid-chitachiv-vip-2/. - Мова укр. –
Перевірено : 12.12.2019.

7. Прочитано. Рекомендуємо. Книжки українською : poradnik від читачів / упоряд. : О.О. Ольшанська ; комун. закл. «Запорізька обл. б-ка для юнацтва» Запорізької обл. ради. – Вип. 3. – Запоріжжя, 2019. – 40 с. – Режим доступу : <http://younglibzp.com.ua/prochitano-rekomenduemo-knizhki-ukra% d1% 97nskoju/>. - Мова укр. –
Перевірено : 12.12.2019.

Комунальний заклад
« Запорізька обласна бібліотека для юнацтва»
Запорізької обласної ради
просп. Соборний, 210; м. Запоріжжя ; 69037

Тел.: (061) 224-07-28; 708-24-63; 094-936-44-63

Ел. пошта: younglib.zp@ukr.net; oub-zp@online.ua;
younglib.zp@gmail.com

Сайт: <http://younglib.zp.com.ua>

Приєднуйтеся до нас: YouTube, Facebook, Instagram, Google+

